

Reinier had in zijn rug het bijtende lachje van juffrouw Rosenthal gevoeld en gestotterd:

‘Ja meneer, best meneer...’

‘Mooi!’

Daarna had zich tusschen haar en hem een fluistergesprek ontwikkeld. Zij opgewonden, woedend. Hij glimlachend, kalmeerend. Ten slotte had hij haar gevraagd even naar de boekhouding te gaan om een bepaalden post uit te zoeken en zij was, vereerd, de deur uitgewerveld.

‘U moet zich van haar maar niets aantrekken,’ had hij toen tot hem gezegd. ‘Ze is een beetje nukkig, weet je.’

Hij had krampachtig gelachen en wilde juist antwoorden toen juffrouw Rosenthal weer naar binnen stormde. ‘Zeg...’ begon ze.

‘U ziet toch dat ik bezig ben.’

Kleintjes was ze toen gaan zitten.

‘Maar het gaat best, kerel, het gaat uitmuntend,’ en daarbij had hij hem eenige malen goedkeurend op den schouder geklopt. Daarna was hij weer naar zijn plaats gegaan.

‘Zeg...’ begon zij toen weer.

‘Ik wou je even spreken, ga even mee,’ had hij afgemeten geantwoord.

Ze hadden samen het kantoor verlaten. En Reinier had begrepen dat hij haar afstrafte. Zoo iets als:

‘Dat komt heelemaal niet te pas, een jongen die zijn moeder pas verloren heeft... Ik verbied je zoo tegen hem op te treden.’

En dat is juist wat Reinier haat, want het doet hem te veel denken aan bedelen en liefdadigheid.

Elisabeth Zernike

VOORJAAR

Leida sloeg haar oogen op; in haar droom was een ruischen van vleugels geweest, vleugels zoo groot als deuren, die samenklaptten en haar een wereld lieten zien. – Haar hart bonsde er nog van. Een vreemde, open wereld – met veel water? – neen, eigenlijk wist ze dat niet meer.

En nu klonk datzelfde klapwieken heel nabij en scherp: op den rand van haar waschkom zat een jonge spreeuw, zijn veeren glansden in het licht. Dat bracht geluk, een vogel, die naar binnen vloog!

Leida sloeg de dekens weg, en de spreeuw vloog piepend, zonder zijn

kop te stooten, het raam uit. – Het meisje glimlachte verbaasd. – Zoo, die blijft niet rondfladderen in mijn kleine kamertje, zie ze half-luid, – en meteen voelde zijzelf het verlangen naar buiten! Ze liep naar het raam, er hing een dunne, zilver-grijze nevel, en de lucht prikte frisch, maar de zon zou gaan schijnen en dan werden alle kleuren helder. De vogels zongen en ritselden in de heg; in de verte was de nevel blauw. – Hemelvaartsdag. –

Ze had tegen moeder gezegd: Hij heeft gevraagd of ik een vriendin meebreng, maar geen van de meisjes wil mee. – Hijzelf zou met een vriend komen. – Nu schoot het haar te binnen, dat zij met moeder kon gaan, en ze lachte! Stel je voor: daar kwamen zij samen den weg af, en bij de ijzeren brug stond Aart met nog zoo'n jongen, en ze keken heel bedremmeld en gaven moeder een hand! – Leida keek omhoog in den spiegel – ze lachte nog, – ze had zeep op haar gezicht en haar wangen waren zoo rood! Toen voelde ze haar hart zwaar worden. Moeder – moeder was oud – neen, geen grapjes maken over moeder. – Dirk, de nieuwe tuinman van den baron, had haar achterna geroepen: Vraag haar eens, of je mischien haar kleindochter bent! Altijd weer moest ze daaraan denken. – En als Aart nu met Dirk kwam? – dan maakte ze rechtsomkeert. – Maar die twee zouden wel geen vrienden zijn.

Even later kwam ze de keuken binnen en zag dat haar moeder eieren had gekookt voor het ontbijt. – Moes! riep ze – dag! er was een jonge spreeuw in mijn kamertje.

– Goeden morgen kind. – Moeder had het vuilnisblik gelegeerd en stond ermee in de open deur. Het meisje liep naar haar toe, ze kusten elkaar.

– Heerlijk, een ei. – Moeder glimlachte huil-gelukkig, dacht ze. 'Huil-gelukkig' was een woord van haar alleen, dat zei ze nooit hardop.

Ze schikten zich aan de tafel. – Dus jij gaat uit, het wordt een mooie dag.

– Maar ik moest toch een vriendin meebrengen, zei Leida – en ik heb niemand.

Moeder smeerde langzaam een boterham. – Het zal zonder vriendin ook wel gaan – jullie wilt toch wandelen, niet? – daar heb je je eigen voeten voor noodig.

Het meisje ademde verlicht. Ze hield van wandelen, ze wilde ver de duinen in, een toegangkaart halen voor het afgesloten gedeelte, daar was het mooi en stil. In gedachten liep ze er alleen.

– Wat gaat u vandaag doen? vroeg ze, en zag haar moeders blik, een beetje verwonderd, en zoo heel nuchter, alsof ze zeggen wilde: waarom vraag je dat? het is toch altijd hetzelfde voor mij – en je wilt het niet eens weten? – En toen hoorde ze het antwoord, dat haar verbaasd deed zijn: – Ik? ik ga aan het verleden denken. Loop jij dan maar de toekomst in.

Een half uur later stond Leida buiten.

Aart had zijn armen op de ronde brugleuning gelegd en tuurde in het water. Leida wist wel dat hij haar had zien komen en dit nu trachtte te verbergen, door zoo rustig te blijven staan. Hij moest zichzelf weerspiegeld zien in het water – en hij was alleen, evenals zij! De afstand tusschen hen kortte snel in.

– Dag, zei ze, en deed langzaam de laatste passen.

Hij schoof wat op. – Zoo, ben je daar.

Ze vroeg: Wat zie je in het water? – Hij antwoordde niet en ze keken nu beiden, zagen het grauwig groene vlak verlevendigd door hun gezicht, hun even geopende lippen, hun donkere oogen. Zoo, als tegen zichzelf pratend, zei Leida: – Ik heb het wel gevraagd, maar niemand wilde mee – en eigenlijk heb ik geen vriendin.

De jongen strekte zich met een ruk en begon voort te loopen. – Ik heb het niemand gevraagd, zei hij.

Ze was een stap bij hem ten achter, maar dat duurde niet lang. Ze dacht dat hij nu zeggen zou: Je bent er toch niet boos om? – maar hij vroeg niets. Ze moest maar een beetje oppassen, zei ze zichzelf – misschien was hij heel brutaal – maar tot haar vage bevreemding voelde ze zich rustig en goed naast hem.

Ze liepen op een smallen grintweg; aan weerskanten was een sloot, links lagen bloembollenvelden, rechts stond een rij lage wilgen en daarachter schemerde het dieper groen van een wei. Leida nam alles scherp in zich op; aan de grijze lucht schoven wolken ineen, het zou misschien gaan regenen, – meteen voelde ze ook de eerste spat! Een paar minuten bleef de regen zoo dun en langzaam vallen, dat het Leida was alsof zij samen er ongehinderd tusschendoor gingen. Ze keek eens naar Aart, glimlachend; hij keek terug en zei: Als het erger wordt, gaan we schuilen.

Even later liepen ze een oud priëel binnen, dat in den tuin van een herberg stond; de regen viel nu zacht ruischend neer.

– Dit duurt niet lang, zei Aart, gedempt van toon in de kleine ruimte waarin zij stonden. Tusschen de dennestammetjes, waaruit het priëel was opgetrokken, hing veel dor spinrag en oud gebladerte. – Droog is het hier wel – hij fluisterde bijna – maar somber, het lijkt haast een kerker.

Leida haalde diep adem. – Zou er iemand komen? vroeg ze zacht, – en bloosde om zijn verwonderden blik. – Ik bedoel: iemand die ons wegjaagt.

Een beetje bruusk antwoordde hij: Welnee!

Toen zwegen ze weer en keken naar buiten. In dien hoek van den tuin stonden de sparren dicht opeen en toonden veel dof, kaal hout. Daarboven strekte een beuk enkele takken uit, waaraan de knoppen juist wa-

ren opengebarsten. — Er gingen vijf minuten voorbij — tien minuten — toen zag Leida, dat het geel groen van de beukenblaadjes begon te glanzen; ze luisterde en hoorde den regen niet meer. Ze keek den jongen vragend aan.

— Ja, zei hij — nu gaan we verder.

Plotseling stond daar een man temidden van het doode hout en loerde naar hen. Zijn kleeren hingen als donkere vodden om hem heen. Schichtig kwam Leida den jongen nader en hij vatte haar elleboog. De man riep wat, — het klonk schor en gemeen, zoodat het Leida voortjoeg. Maar Aart klemde zijn hand om haar arm. — Stil maar, zei hij — geen weerwerking geven. Ze begreep die woorden niet dadelijk, maar ademde vrijer.

En nu zagen ze opnieuw een bloemenveld. Een zonnestraal schoot daarover heen, duizende goudstoffjes glinsterden in dien lichtbundel. Het donkere hart van de tulpen geurde, en de trompet-narcissen hadden de kleur van de zon. In dit overvloedige, warme licht kon Leida het schrikbeeld van zoeven gemakkelijk loslaten, en terwijl ze dit dacht, nam Aart zijn hand terug. — Een koe loeide, langgerekt, een leeuwerik vloog op uit de wei en tierelierde. — Wat doet de mensch, dacht het meisje, zooals de leeuwerik jubelt? en wist het antwoord niet. Maar wel zag ze haar moeder voor zich, zooals ze dien morgen in de open deur had gestaan met het vuilnisblik in haar hand. — Liefhebben? — ja, misschien liefhebben. — Ze keek met opgeheven hoofd voor zich uit en voelde haar hart kloppen. Aart mocht niet weten wat ze dacht, ze kende hem nog zoo weinig. En dan hier, op den grooten weg — straks, in de duinen, dat was wat anders. Hij had geen vriend meegevraagd, maar ze wist nu wel al, dat hij niet brutaal was.

Ze sloegen een smal pad in, dat naar een gebouwtje van de waterleiding voerde. Even keek Aart het meisje aan. — Je wilt toch naar de zee? vroeg hij.

Ze knikte. — De zee is wel ver.

— Ik bedoel: Niet tusschen de bloemenvelden blijven.

Aarzelend stond ze stil en draaide zich om. Als ze nu in de duinen toch niet met hem kon praten?

— Je moet nooit omkijken, zei hij, want dan is het niet nieuw meer. Toen zag ze zijn blik, en liep weer voort, ze had begrepen dat hij het liefst de duinen in wilde.

Bij het pompstation kochten ze een toegangskaart, legden ieder een dubbeltje in de hand van een ouden man.

— Zijn al veel menschen ons voor?

— Nee, zei de man — jullie zijn vroeg, en de groote stroom blijft daarginds. Hij wees naar de velden. — Toen keek hij hen aan. — Jou ken ik.

niet, zei hij tegen Leida.

Aart noemde haar naam en zei lachend: Maar u moet thuisblijven. – Het meisje was al enkele stappen vooruit geloopt.

– Nou, veel plezier, hoorde ze nog zeggen, – en denk eraan: geen bloemen plukken.

De hemel werd nu blauw, met enkele strepen van witte wolken. Ze zei: – Ik ben hier toch wel eens meer geweest, niet zoo vaak, maar –

Hij antwoordde: Het is altijd het beste, dadelijk je naam te zeggen, heel gewoon. Hij wachtte even. – Alles is heel gewoon, voegde hij erbij. Ze begreep nu wel, dat ze hem haar geheim zou kunnen zeggen – en dat het misschien niet eens noodig was. Een vaag gevoel van teleurstelling kwam over haar. Ze zou nooit meer met hem uitgaan, als hij niet luisteren kon en was als alle anderen, die maar grapjes maakten en lachten. – Alles is heel gewoon – wat bedoelde hij daarmee? – Als ze het hem maar dorst te vragen.

Een enkele regendrop glinsterde nog in het gras en aan de struiken. Het wijde, golvende duinland was helder smaragd groen en de hemel daarboven sprankelde van licht.

Ze begonnen te praten over hun werk. Leida was dagmeisje op het buiten 'Oostbroek', het ging daar druk en vroolijk toe. De zoons studeerden in Amsterdam, maar kwamen dikwijls thuis en brachten vrienden mee. Vandaag was ze vrij, want de heele familie keek naar het roeien van de studenten. Gisteren was er vooruit gekookt; mevrouw had gerekend op een twintig man aan tafel. – En een honger dat we zullen hebben! had ze gezegd.

– Is het waar, vroeg de jongen, dat mevrouw zoo ruw spreekt?

Leida lachte. – Nou ja, ze vloekt als een dragonder, maar ze is niet ruw, je moest haar maar eens met haar kleinkinderen zien!

– Dus je hebt het er naar je zin?

Ze antwoordde haastig: Ik zou het nergens beter kunnen hebben – en ik leer hier veel, want mevrouw praat met ons. En ze weidde uit over alles wat ze in haar dienst hoorde en zag.

Wat later kwam de beurt aan den jongen. Hij was timmermansknecht en weifelde nog: zou hij in het bouwvak gaan of meubelmaker worden? In het bouwvak was de meeste toekomst, maar een mooi meubelstuk maken, het met je eigen handen schaven en polijsten, dat lokte hem ook.

– Je moet doen, zei het meisje, waar je het meeste plezier in hebt.

Hij glimlachte eens. – Ik moet ook denken aan geld verdienen. Daarop wist ze geen antwoord.

Toen de zon hoog aan den hemel stond, gingen ze zitten om hun brood te eten. Ze waren niemand tegen gekomen. Een koppel wilde eenden vloog hoog over hen heen, en overal in de doornige struiken twitterden

kleine vogels. Ze zaten in een duinpannetje, ingesloten door gagel en hooge juniperus. Aart had een veldflesch met water bij zich. – Het is of we door een woestijn trekken, zei Leida. Ze dronken om beurten met kleine teugjes. Hij lag gestrekt naast haar, leunend op zijn elleboog, zijn gezicht naar haar toegewend; zij zat rechtop, haar handen in haar schoot. – Nu moet ik het zeggen, dacht ze – maar ze wist niet hoe. Ze probeerde het telkens weer, en kon toch de woorden niet over haar lippen krijgen.

En toen, plotseling, zei ze het: Je weet zeker wel, hoe het met mij is: ik heb geen vader.

Even zag ze zijn heldere oogen op zich gericht. Hij antwoordde: Je hebt natuurlijk wel een vader – je kent hem alleen niet – of misschien is hij dood.

Ze luisterde naar hem.

– Het doet er voor mij niets toe – je moeder heeft meer fatsoen in zich, dan een heeleboel andere vrouwen – dat weet je ook wel. Hoe oud ben je?

Schuchter zei ze: Achttien.

– Nou, ik ben twintig, en ik heb al zo'n beetje gezien, wat er in de wereld te koop is.

Ze zat heel stil en dacht: Nu moet hij ook weer niet te ver gaan en verwaand worden. – Maar hij brak af. Ze zag dat hij een helmspriet naar zich toeboog, en een plat, groen torretje op zijn handpalm liet loopen, – en op dat oogenblik wist ze, dat ze van hem hield.

Toen ze waren opgestaan, keek ze terug naar het plekje van plat gezeten gras, en wilde aan iets denken, dat heel vaag tot haar bewustzijn kwam. Hij greep haar arm. – Ben je wel eens eerder met een jongen uitgeweest? vroeg hij.

– Nee, zei ze eenvoudig. – Ze liepen voort. – Nee, herhaalde ze in zichzelf – nooit eerder – en toch was er die herinnering, die daar iets mee te maken scheen te hebben? – Wat dan? – een vriendje, – lang geleden? – Ze zocht, ze spande zich in – haar lippen sprongen vaneen; – gelukkig stoorde hij haar niet, maar met zijn vingers speelde hij over haar arm.

Het was iets van lang geleden, – ze zou misschien veertien jaar zijn geweest. Ze kwam van naailes – was het zoo? – ze woonden toen in de Groenhofstraat. Er zat een man in de huiskamer bij moeder – een man met wit haar. Ze zaten daar maar zoo heel stilletjes bij dezelfde tafelpunt, ieder aan een kant. Moeder had niets bijzonders gezegd en de man was weer weggegaan. Maar terwijl moeder hem uitliet, had zij naar die beide stoelen staan kijken, zooals die naar elkaar toegeschoven stonden. De zitting van moeders leunstoel was zeker al lang zoo ingedeukt ge-